

ПАРЕМІЇ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Заїка В. С.

(Сумський державний університет)

Наукові керівники – канд. філол. наук, професор Кобякова І. К.

(Сумський державний університет)

д-р філол. наук, професор Арошидзе М. В. (Батумський державний університет Шота Руставелі)

Невичерпним джерелом знань про ту чи іншу культуру є розуміння її фразеологічних виразів. У фразеології міститься величезна кількість матеріалу про історію народу та його мову, ментальність людей тощо. Тому фразеологія вже давно стала лінгвістичним об'єктом досліджень. Однак, й досі спірним питанням залишається відношення прислів'їв та приказок до фразеології. Проаналізувавши велику кількість лінгвістичних досліджень, можна зробити висновок, що деякі вчені схильні відносити прислів'я та приказки до фольклору, інші ж навпаки – розглядають їх у рамках фразеології. Ми схильні вважати, що прислів'я та приказки належать все ж до фразеології.

Мета дослідження полягає у визначенні відмінних та подібних рис прислів'їв та приказок, а також у визначенні їх ролі у художніх англійських текстах.

У цьому дослідженні було проаналізовано поняття «фразеологія», «паремія», «прислів'я» та «приказки». Фразеологія – це розділ мовознавства, що вивчає фразеологічну систему мови. До фразеологічних висловів відносяться крилаті вислови, ідіоми, афоризми, паремії тощо.

Паремії віддзеркалюють історичний досвід нації, її традиції, звичаї, менталітет тощо. Порівняння паремій дозволяє зрозуміти наскільки схожі чи відмінні різні країни та їх культури [4, 87]. Паремія – це одиниця пареміології, що вирізняється афористичністю, усталеністю, відтворюваністю, а також може мати пряме чи переносне значення і містити повчальні елементи. У рамках пареміології розглядаються також прислів'я та приказки. Прислів'я та приказки – це стійкі повчальні вислови, породжені усною народною творчістю [2, 72]. До спільних загальних рис прислів'їв та приказок можна віднести афористичність, закріпленість у мові, виразність, повчальність, невеликий розмір.

Проте більшість вчених схильні розмежовувати такі поняття як «приказка» та «прислів'я». Прислів'я – це закріплені в мові поліфункціональні одиниці повчального характеру, що матеріалізують

ідею самоорганізації, самоконтролю й самодобудови досліджуваного об'єкта в мовній системі [4, 89]. Вони передають народний досвід за допомогою завуальованих художніх засобів. Найчастіше прислів'я виражають повну закінчену думку та дидактичний зміст [1, 256]. Приказка – стислий алегоричний вислів, часто іронічного та повчального характеру, який, на відміну від прислів'я, не має якогось висновку чи повноти думки [1, 278]. Основна відмінність між приказкою та прислів'ям полягає в тому, що приказка не містить у собі синтезу та моралі. Прислів'я характеризується прагматичним фактором, тоді як приказки просто називають референтів, позбавлених певних настанов [3, 89].

Приказка не несе в собі якийсь висновок, а лише натякає на ту чи іншу ознаку, феномен, характерну рису тощо. Наприклад, у приказці *“Spare the rod and spoil the child”* відображена суворість виховання англійців, вони вважають, що фізичні або моральні покарання дитини стимулюватимуть її до розвитку та розквіту. Прислів'ю ж, навпаки, притаманне повне вираження міркувань, завершеність думок, логічний висновок. Наприклад, у прислів'ї *“Love your neighbor, yet pull not down your fence”* йдеться про те, що чим вищий паркан у вас та сусідів, тим менше суперечок та конфліктів виникатиме між людьми через земельну ділянку, особистий простір тощо.

Отже, фразеологія є важливим історико-лінгвістичним явищем кожної мови, в тому числі її прислів'я та приказки. Вони відображають менталітет людей, його культуру, мовні особливості, виховання тощо. Прислів'я та приказки – це невичерпне джерело мовних знань народу, які містять в собі багаторічний досвід попередників.

1. Дубенко О. Ю. Англо-американські прислів'я та приказки : посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / О. Ю. Дубенко. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 416 с.
2. Мишко С. А. Лінгвокраїнознавчий аспект у вивченні іноземної мови як чинник розвиваючого навчання / С. А. Мишко. – К. : Вища школа, 2002. – 153 с.
3. Швачко С. О. Об'єкти перекладознавства: монографія / С. О. Швачко, І. К. Кобякова, Т. О. Анохіна. – Суми : СумДУ, 2019. – 222 с.
4. Shvachko, S. O. Peculiarities of the paroemiological units vs translation [Текст] / S. O. Shvachko, N. V. Khaba // Філологічні трактати. – 2017. – Т.9, №2. – С. 87–93.

Заїка, В. С. Паремії як об'єкт лінгвістичного дослідження [Текст] / В. С. Заїка: наук. кер.: І. К. Кобуакова, М. В. Арошидзе // Перекладацькі інновації: матеріали X Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 20 - 21 березня 2020 р. / Редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.О. Жулавська та ін. – Суми: СумДУ, 2020. – С. 125 – 127.